

ระเบียบวิธีวิจัย

ในบทที่ผ่านมาได้กล่าวถึง กรอบแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสมมติฐานในการวิจัย ในบทนี้จะกล่าวถึงระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. การนิยามตัวแปรและการวัด
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. การนิยามตัวแปรและการวัด

ความหมายในเชิงทฤษฎีของตัวแปรต่าง ๆ เกี่ยวกับความพึงพอใจในชีวิตสมรส ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 สำหรับบทนี้จะเป็นการให้ความหมายของตัวแปรในเชิงปฏิบัติการและวิธีการวัด รวมทั้งการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability Test) ด้วย ตัวแปรทั้งหมดที่จะกำหนดค่านิยาม คือ

1. ความคล้ายคลึงกันทางอายุ
2. ความคล้ายคลึงกันทางการศึกษา
3. อายุแรกสมรส
4. ระยะเวลาความคุ้นเคยกันก่อนสมรส
5. ระยะเวลาการสมรส
6. รายได้ของคู่สมรส
7. การสนับสนุนจากบุคคลนัยสำคัญ
8. ความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต
9. ความสมานฉันท์ทางบทบาท
10. ความเสียเปรียบสัมพัทธ์

1. ความคล้ายคลึงกันทางอายุ

ความคล้ายคลึงกันทางอายุ หมายถึงการที่คู่สมรมีอายุเท่ากัน หรือใกล้เคียงกัน ไม่แตกต่างกันมาก

การวัด การวัดความคล้ายคลึงกันทางอายุของกลุ่มสมรสได้จากการถามอายุของสามีและภรรยา แล้วนำมาเปรียบเทียบผลต่างกันทางอายุ

การให้คะแนน

ถ้าผลต่างเท่ากับ 0-9 ปี หมายถึงกลุ่มสมรสมีอายุคล้ายคลึงกันมาก

ถ้าผลต่างตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป หมายถึงกลุ่มสมรสมีอายุคล้ายคลึงกันน้อย

2. ความคล้ายคลึงกันทางการศึกษา

ความคล้ายคลึงกันทางการศึกษา หมายถึงการที่คู่สมรสมีระดับการศึกษาเท่ากัน หรือใกล้เคียงกันไม่แตกต่างกันมากนัก และการวัดระดับการศึกษาของกลุ่มสมรสวัดจากการจบสถาบันการศึกษาที่อยู่ในความควบคุมของกระทรวงศึกษาธิการหรือทบวงมหาวิทยาลัย โดยมีค่าตอบดังนี้

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

การวัด การวัดความคล้ายคลึงกันทางการศึกษาของกลุ่มสมรสได้จากการถามระดับการศึกษาของสามีและภรรยา แล้วนำมาเปรียบเทียบผลต่างกันทางการศึกษา

การให้คะแนน โดยกำหนดให้ระดับการศึกษาแต่ละระดับต่างกันเท่ากับ 1 ดังนั้นการให้คะแนนดูจากผลต่างของระดับการศึกษาของกลุ่มสมรสคือ

ถ้าผลต่างเท่ากับ 0 หมายถึงกลุ่มสมรสมีความคล้ายคลึงกันทางการศึกษามาก

ถ้าผลต่างเท่ากับ 1-2 หมายถึงกลุ่มสมรสมีความคล้ายคลึงกันทางการศึกษาน้อย

3. อายุแรกสมรส

อายุแรกสมรส หมายถึงอายุในการที่ผู้ตอบแต่งงานกับคู่สมรสคนปัจจุบัน

4. ระยะเวลาความคุ้นเคยกันก่อนสมรส

ระยะเวลาความคุ้นเคยกันก่อนสมรส หมายถึงจำนวนปีที่รู้จักคุ้นเคยกันกับคู่สมรสคนปัจจุบัน จนกระทั่งตัดสินใจแต่งงานในที่สุด

การวัด ได้จากการถามจำนวนปีที่รู้จักคุ้นเคยกันกับคู่สมรส

5. ระยะเวลาการสมรส

ระยะเวลาการสมรส หมายถึง จำนวนปีที่แต่งงานกับคู่สมรสคนปัจจุบัน

6. รายได้ของคู่สมรส

รายได้ของคู่สมรส หมายถึง เงินเดือนของผู้ตอบในแต่ละเดือนนำมา รวมกับเงินเดือนในแต่ละเดือนของคู่สมรสเข้าด้วยกัน

การวัด กำหนดจากบัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนบัญชี 1 โดยกำหนดให้อัตราเงินเดือนขั้นต่ำ ตั้งแต่ระดับ 1-4, 4-7, 7-11

รายได้ 3,000 บาท - 6,460 บาท รายได้น้อย

รายได้ 6,461 บาท - 11,980 บาท รายได้ปานกลาง

รายได้ 11,981 บาท - 25,960 บาท (ขึ้นไป) รายได้มาก

7. การสนับสนุนจากบุคคลนัยสำคัญ

การสนับสนุนจากบุคคลนัยสำคัญ หมายถึง การที่ผู้ตอบได้รับการส่งเสริม จากบุคคลที่มีความสำคัญในการที่ตนได้แต่งงานกับคู่สมรส ซึ่งบุคคลที่มีความสำคัญในที่นี้หมายถึง พ่อ-แม่ ญาติพี่น้องของตนเอง-ของคู่สมรส และเพื่อนสนิทของตนเองและของคู่สมรส

การวัด เป็นการถามว่าก่อนสมรสพ่อ-แม่ ญาติพี่น้องและเพื่อนสนิท ของผู้ตอบและของคู่สมรส เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ในการที่ผู้ตอบแต่งงานกับคู่สมรส

การให้คะแนน ข้อความที่ประกอบด้วยมาตรวัดการสนับสนุนจากบุคคล สำคัญ มีทั้งข้อความเชิงบวก (Positive) และข้อความเชิงลบ (Negative) ดังนั้นการ คำนวณให้คะแนนแต่ละข้อความยึดหลักดังนี้

ความเห็นเชิงบวก (Positive) ให้ระดับคะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	คะแนน
เห็นด้วย	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	คะแนน

ความเห็นเชิงลบ (Negative) ให้ระดับคะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	คะแนน
เห็นด้วย	2	คะแนน

ไม่แน่ใจ	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	คะแนน

การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability Test)

หลังจากสร้างมาตรวัดและได้นำมาตรวัดไปทดสอบ (Pre-Test) แล้วจึงนำมาทดสอบความเชื่อมั่น ซึ่งผลของการทดสอบเมื่อนำมาวิเคราะห์โดยอาศัยหลักทั้งทางระเบียบวิธีวิจัยและเนื้อหาทางทฤษฎีแล้ว ผลการทดสอบได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability Coefficient) = .77

8. ความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต

ความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต หมายถึง การที่คู่สมรสทำกิจกรรมร่วมกันหรือไปเที่ยวด้วยกันเมื่อมีเวลาว่าง

การวัด มาตรวัดความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต เป็นการถามในเรื่องการใช้เวลาทำกิจกรรมร่วมกัน หรือไปไหน ๆ ด้วยกันของคู่สมรส

การให้คะแนน ข้อความต่าง ๆ ที่ใช้วัดความเป็นเพื่อนคู่ชีวิตนั้นมีคำตอบให้เลือกและกำหนดค่าคะแนนดังนี้

มากที่สุด	5	คะแนน
มาก	4	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
น้อยที่สุด	1	คะแนน

การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability Test)

หลังจากสร้างมาตรวัดและได้นำมาตรวัดไปทดสอบ (Pre-Test) แล้วจึงนำมาทดสอบความเชื่อมั่น ซึ่งผลของการทดสอบเมื่อนำมาวิเคราะห์โดยอาศัยหลักทั้งทางระเบียบวิธีวิจัยและเนื้อหาทางทฤษฎีแล้ว ผลการทดสอบได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability Coefficient) = .79

9. ความสมานฉันท์ทางบทบาท

ความสมานฉันท์ทางบทบาท หมายถึงการที่คู่สมรสมีความคิดเห็นตรงกันเกี่ยวกับสิ่งที่ฝ่ายหนึ่งคาดหวังหรือต้องการให้อีกฝ่ายหนึ่งปฏิบัติในบทบาทใดบทบาทหนึ่ง ในที่

นี้หมายถึง การที่ผู้สมรสรับรู้ว่ามีความคิดเห็นตรงกันเกี่ยวกับความคาดหวังทางบทบาทในครอบครัว ซึ่งได้แก่ การจัดการเกี่ยวกับการเงินภายในครอบครัว การตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาในครอบครัว การแบ่งงานกันทำภายในบ้าน และการหาเลี้ยงครอบครัว

การวัด ได้จากการประเมินความเห็นพ้องต้องกันเกี่ยวกับบทบาทในครอบครัวของผู้สมรส

การให้คะแนน ข้อความที่ประกอบด้วยมาตรวัดความสมานฉันท์ทางบทบาท กำหนดให้คะแนนแต่ละข้อความดังนี้

ตรงกันอย่างมาก	5	คะแนน
ค่อนข้างตรงกัน	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	3	คะแนน
ไม่ค่อยตรงกัน	2	คะแนน
ไม่ตรงกันอย่างมาก	1	คะแนน

การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability Test)

หลังจากสร้างมาตรวัดและได้นำมาตรวัดไปทดสอบ (Pre-Test) แล้ว จึงนำมาทดสอบความเชื่อมั่น ซึ่งผลของการทดสอบเมื่อนำมาวิเคราะห์โดยอาศัยหลักทั้งทางระเบียบวิธีวิจัย และเนื้อหาทางทฤษฎีแล้ว ผลการทดสอบได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability Coefficient) = .84

10. ความเสียเปรียบสัมพัทธ์

ความเสียเปรียบสัมพัทธ์ หมายถึง ความรู้สึกของผู้ตอบอันเป็นผลมาจากการนำเอาสภาพชีวิตการแต่งงานของตนเองไปเปรียบเทียบกับชีวิตสมรสของผู้อื่น ๆ แล้วคิดว่าสภาพชีวิตการแต่งงานหรือสภาพครอบครัวของตนเอง ดีกว่า เหมือนกันหรือด้อยกว่าชีวิตการแต่งงานของผู้อื่น ๆ การเปรียบเทียบสภาพชีวิตสมรสในที่นี้แยกออกเป็น

1. สภาพความเป็นอยู่ภายในครอบครัว
2. ความสัมพันธ์ในแง่ความรัก ความผูกพันฉันท์สามี-ภรรยา
3. สภาพชีวิตสมรสโดยรวม

การวัด เป็นการสร้างข้อความวัดความคิดเห็นของผู้ตอบ โดยการนำเอาชีวิตสมรสในด้านต่าง ๆ ของตนเองไปเปรียบเทียบกับผู้อื่น ๆ โดยมีคำตอบซึ่งแบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น ดีกว่ามาก ดีกว่าเล็กน้อย เหมือนกัน ด้อยกว่าเล็กน้อย ด้อยกว่ามาก

การให้คะแนน ข้อความต่าง ๆ ที่ประกอบเป็นมาตรวัดความเสียเปรียบสัมพัทธ์ เป็นข้อความในเชิงลบ ดังนั้นการคำนวณให้คะแนนมีดังนี้

ความคิดเห็นเชิงลบ (Negative) ให้ระดับคะแนนดังนี้

ดีกว่ามาก	1	คะแนน
ดีกว่าเล็กน้อย	2	คะแนน
พอ ๆ กัน	3	คะแนน
ด้อยกว่าเล็กน้อย	4	คะแนน
ด้อยกว่ามาก	5	คะแนน

การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability Test)

หลังจากได้สร้างมาตรวัดและนำไปทดสอบ (Pre-Test) แล้ว จึงนำมาทดสอบหาความเชื่อมั่น ซึ่งผลของการทดสอบเมื่อนำมาวิเคราะห์โดยอาศัยหลักทั้งทางระเบียบวิธีวิจัยและเนื้อหาทางทฤษฎีแล้ว ผลการทดสอบได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability Coefficient) = .79

2. ประชากร และการสุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการที่สมรสแล้วในสังกัด

- กรมประชาสงเคราะห์ จำนวน 50 คน (และคู่สมรส = 100 คน)
- กรมการพัฒนาชุมชน จำนวน 50 คน (และคู่สมรส = 100 คน)
- สำนักผังเมือง จำนวน 50 คน (และคู่สมรส = 100 คน)

ในการสุ่มตัวอย่างนี้ใช้วิธีการสุ่มแบบมีระบบ (Systematic Random Sampling) โดยนำรายชื่อข้าราชการที่ยื่นใบทะเบียนสมรสมาทำการสุ่มตัวอย่างโดยการจับสลาก

3. วิธีการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามโดยแบ่งออกเป็น 5 ตอนดังนี้คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่ว ๆ ไปของคู่สมรส และเป็นการใช้วัดความคล้ายคลึงกันทางอายุ การวัดอายุแรกสมรส ระยะเวลาความคุ้นเคยก่อนสมรส ระยะเวลาการสมรส ความคล้ายคลึงกันทางการศึกษา และรายได้ของคู่สมรส

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่ใช้วัดการสนับสนุนจากบุคคลนัยสำคัญเป็นมาตรวัดความคิดเห็น 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่ใช้วัดความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต เป็นมาตรวัดความคิดเห็น 5 ระดับ

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามที่ใช้วัดความสมานฉันท์ทางบทบาทเป็นมาตรวัดความคิดเห็น 5 ระดับ

ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามที่ใช้วัดความเสียเปรียบสัมพัทธ์ เป็นมาตรวัดความคิดเห็น 5 ระดับ

(ดูรายละเอียดเกี่ยวกับแบบสอบถามแต่ละตอนได้ในภาคผนวก)

แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษานี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยอาศัยทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นพื้นฐานและปรับปรุงให้เหมาะสมกับการวิจัยครั้งนี้ และได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบ (Pre-Test) กับข้าราชการที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คู่ (จำนวน 30 คน) เพื่อตรวจสอบเข้าใจภาษา การตีความหมายของข้อความในการตอบแบบสอบถาม ความถูกต้องและความเหมาะสมของแบบสอบถาม หลังจากนั้นก็นำแบบสอบถามมาดำเนินการสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ คือข้าราชการที่สมรสแล้วในสังกัดกรมประชาสัมพันธ์ กรมการพัฒนาชุมชนและสำนักผังเมือง

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

- สถิติเชิงพรรณนา ระบุค่าของข้อมูลเป็นร้อยละ
- การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ทดสอบโดยใช้ค่าร้อยละ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย